

SAARDE VALLA 2026. AASTA EELARVE LÜHIÜLEVAADE

Saarde valla 2026. aasta eelarve koostamise aluseks on „Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus“, „Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus“ (KOFIS) ja Saarde valla õigusaktid. Vastavalt eelarve koostamise lähtealustele on vallavalitsuse põhieesmärk eelarve kaudu tagada tingimused valla sotsiaalmajanduslikuks stabiilsuseks ja jätkusuutlikuks arenguks. Valla hallatavad asutused, valdkondade eest vastutajad, esitasid oma taotlused 2026. aastal kavandatavate tegevuste kohta.

Saarde valla eelarve koostamisel on lähtutud seisukohast, et kulud jäävad 2025. aasta tasemele. Tööjõukuludes on arvestatud õpetajate ja lasteaiaõpetajate palgamäärade tõusuga. Vähenenud palgatõus on planeeritud spordihoonel, raamatukogudel, Surju rahvamajas, muusikakoolil, koduteenustel. Surju hooldekodul ja Saarde valla huvikeskusele on palgatõus seotud ka struktuurimuudatustega. Alates 01.04.2026 rakendub ka uus alampalga määr. Eelarve koostamisel on järgitud valla arengukava.

Saarde valla eelarve põhitegevuse tulude kogumaht 2026. aastaks on kavandatud 9 710 674 eurot ning **põhitegevuse kulude kogumaht** on 9 547 784 eurot. Põhitegevuse tulemi ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on 162 890 eurot. Põhitegevuse tulemi positiivsus on oluline, kuna vastasel juhul tuleks osa korrapäraseid kulusid katta ühekordsetest vahenditest nagu vara müük, ning selline olukord ei ole jätkusuutlik. Põhitegevuse tulemi mõjutab 2026. aasta investeerimisvõimetus.

Investeeringutegevuse summa kokku (tähistatakse negatiivse tulemiga) on -838 970 eurot. Vahe kaetakse positiivse põhitegevuse tulemi, laenu ja likviidsete varade jäägi arvelt. Eelarve tulemiks nimetatakse põhitegevuse tulude eelarveosa kogusumma ja põhitegevuse kulude eelarveosa kogusumma vahet, millele on liidetud investeeringutegevuse eelarveosa kogusumma. 2026. aasta eelarve tulemi jääb sarnaselt 2025. aasta eelarve tulemile negatiivseks.

Finantseerimistegevus on 300 000 eurot ja **likviidsete varade muutus** -376 080 eurot.

Põhitegevuse tulud

Tulud jaotatakse majandusliku sisu järgi järgmisteks liikideks: maksutulud, kaupade ja teenuste müük, toetused ja muud tegevustulud.

Maksutulud moodustavad Saarde valla 2026. aasta põhitegevuse tuludest 55,7%.

Kaupade ja teenuste müügitulud moodustavad eelarvetuludest 10,3%.

Toetused moodustavad vallaeelarve põhitegevuse tuludest 32,9%.

Muud tegevustulud moodustavad eelarvetuludest 1,1%.

Põhitegevuse kulud

Saarde valla 2026. aasta eelarve põhitegevuse kulud jagunevad:

- Üldised valitsussektori teenused
- Avalik kord ja julgeolek
- Majandus
- Keskkonnakaitse
- Elamu- ja konnaalrajandus
- Tervishoid
- Vaba-aeg, kultuur, religioon

- Haridus
- Sotsiaalne kaitse

Kulud on majandusliku sisu järgi jaotatud järgmiselt: tööjõukulud, majandamiskulud ja toetused. Suurima osakaaluga on tööjõukulud, mis moodustavad põhitegevuse kuludest 62,0% (2025. a 59,5%). Järgnevad majandamiskulud 28,2%ga (2025. a 29,6%) ja tegevuskulude toetuste osakaaluks on 9,8% (2025. a 10,9%).

Üldiste valitsussektori teenuste osakaal 2026. aasta põhitegevuse kuludest on 10,9% (2025. a 11,1%)

Avaliku korra ja julgeoleku osakaal kuludest on 0,1% (2025. a 0,1%).

Majanduse kulude osakaal on 4,1% põhitegevuse kuludest (2025. a 5,0%).

Keskkonnakaitse osakaal põhitegevuse kuludest on 1,7% (2025. a 1,9%).

Elamu- ja kommunaalmajanduse osakaal põhitegevuse kuludest on 2,3% (2025. a 2,5%).

Tervishoiukulude osakaal on põhitegevuse kuludest 0,1% (2025. aastal samuti 0,1%).

Vabaaja, kultuuri, religiooni osale on planeeritud 8,7% põhitegevuse kuludest (2025. a 9,1%).

Haridusasutuste näol on tegemist kõige suurema põhitegevuse kuluvaldkonnaga, mis moodustab eelarvest 54,5% (2025. a 52,1%).

Sotsiaalse kaitse osakaal põhitegevuse kuludest on 17,6% (2025. a 18,1%).

2025. aastast kasutamata jäänud sihtotstarbelised vahendid

Kooskõlas riigieelarve seaduse § 52-ga tuleb kohaliku omavalitsuse üksusel eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud toetusfondi vahendid üle kanda järgmisse eelarveaastasse samaks otstarbeks. Samuti viiakse üle muud kasutamata jäänud sihtotstarbelised vahendid. Sellega tagatakse vahendite kasutamine vastavalt eraldamise eesmärgile.

2025. aasta lõpu likviidsete varade jäägis oli sihtotstarbelisi vahendeid kokku 134 611 eurot. Sihtotstarbelised vahendid kajastuvad juba 2026.aasta eelarve ridadel.

Investeeringustegevus

Nimetatud osas on tulused planeeritud kokku 1 340 100 eurot.

Mittevajalike varade müügituluks on planeeritud 90 000 eurot.

Kirjel põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine on 1 250 000 eurot, sh toetatud eluaseme ehitamiseks 1 200 000 eurot, hajaasustuse programmile 50 000 eurot.

Finantstuludesse on planeeritud 100 eurot pangaintresse.

Põhivara soetuse real on kogusummaks 1 937 900 eurot.

Objektiti ja valdkonniti on kavandatud järgmised investeeringud:

1) teede ja tänavate renoveerimiseks 278 200 eurot (sh 10 000 eurot Jaamaküla kergliiklusteede aluse maa soetamiseks);

2) Allikukivi – Tihemetsa kergliiklustee tänavavalgustuse väljaehitamiseks on planeeritud 60 000 eurot ja Metsaääre küla tänavavalgustuse liitumispunkti projekteerimiseks ning väljaehitamiseks 12 700 eurot (lepinguga kaetud 2025 aastast üleminev töö), Rabaküla tänavavalgustuse projekteerimiseks ja liitumispunkti väljaehitamiseks 24 000 eurot;

3) muude kulutuste reale tuletõrje veevõtukohtade rajamiseks 25 000 eurot ning paisudele 25 000 eurot;

4) elamumajandusele 1 383 000 eurot kogukonnapõhise toetatud eluaseme ehitamiseks;

5) Kilingi-Nõmme Spordihoonele välispordiväljaku investeeringu omaosaluseks 20 000 eurot ja jõusaali seadmetele 40 000 eurot;

6) mänguväljakute uuendamiseks või rajamiseks 15 000 eurot;

7) Kilingi-Nõmme Gümnaasiumile tehnoloogiaklassi äratõmbe väljaehitamiseks 15 000 eurot ja 40 000 eurot päikesepaneelide paigaldamiseks.

Osaluste soetuste real kajastub Kilingi-Nõmme Aia tn sademeveesüsteemi ja kanalisatsiooni väljaehitamise osalus 42 000 eurot.

Põhivara soetamise sihtfinantseerimiseks on eraldatud 103 500 eurot, sealhulgas veevarustusele hajaasustuse programmi vahenditeks 100 000 eurot ja Saarde Katariina Kogudusele 3500 eurot investeringuprojektide omaosaluseks.

Finantskulude real kajastuvad laenude intressid vastavalt laenugraafikutele.

Investeeringustegevus kokku on 838 970 eurot. Katteallikateks on kavandatud põhitegevuse tuleml, aastavahetuse vahendite vaba jääk ja pikaajaline laen.

Finantseerimistegevus

2026. aastal on planeeritud võtta pikaajalist pangalaenu 700 000 eurot, millest 183 000 eurot toetatud eluaseme ehitamiseks, teede ja tänavate investeringuks 278 000 eurot, tänavavalgustuse investeringuteks 96 000 eurot osaluseks Aia tänava sademeveesüsteemi ja kanalisatsiooni väljaehitamisel 42 000 eurot, gümnaasiumi investeringuteks 55 000 eurot, välispordiväljakule ja jõusaali seadmetele 46 000 eurot.

Kohustuste tasumise real kajastuvad pangalaenude tagasimaksed.

Finantseerimistegevus kokku on 300 000 eurot.

Likviidsete varade muutuse eelarveosa

Likviidseteks varadeks peetakse raha ja pangakontodel olevaid vahendeid eelmise eelarveperioodi lõpus. Nimetatud eelarveosa kajastab raha jäägi ülekandmist järgmise aasta eelarvesse. Eelarve tuleml peab võrduma likviidsete varade muutuse ja finantseerimistegevuse kogusumma vahega.

2025. aasta lõpuks oli vallal likviidsete varade jääk 443 119 eurot, millest

- suunatakse 2026. aasta eelarvesse 376 080 eurot(-)

Eelneva tulemlusel jääb eelarvesse suunamata vahendeid **67 039** eurot.

Netovõlakoormus

Netovõlakoormus on võlakohustuste kogusumma ja likviidsete varade kogusumma vahe. Netovõlakoormuse ülemmäär 2026. aastal on 70% põhitegevuse tuludest.

Eelarvestrateegia alusel on netovõlakoormus 2025. aasta lõpu seisuga 42,7%.

Saarde valla 2026.aasta eelarve alusel on eeldatavad kohustused 2026. aasta lõpu seisuga 4 835 332 eurot ning likviidsete varade eeldatav jääk 67 039 eurot. Netovõlakoormus on seega $4\,835\,332 - 67\,039 = 4\,768\,293$ eurot. Kui me jagame saadud netovõlakoormuse eelarve põhitegevuse tuludega $(4\,768\,293 / 9\,710\,674) * 100$, saame eelarve realiseerumisel netovõlakoormuse protsendiks 49,1.

Netovõlakoormus 2025.aasta lõpu seisuga oli 41,7 %.